

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 757-758/2562

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ นาย น. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 138, ป.อ. มาตรา 215, ป.อ. มาตรา 216

ย่อ / หลักกฎหมาย

การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตาม ป.อ. มาตรา 215 วรรคแรก วรรคสาม และมาตรา 216 เป็นความผิดเกี่ยวกับการมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดการรบกวนภายในบ้านเมือง โดยผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ และเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกการมั่วสุมดังกล่าวแล้วไม่เลิก ความผิดทั้งสองมาตรานี้เป็นความผิดที่มีการกระทำความผิดเชื่อมโยงกันในคราวเดียว จึงเป็นการกระทำความผิดต้องลงโทษตาม มาตรา 215 วรรคสาม อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา 90 ส่วนการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 เป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นภายหลัง ทั้งมีองค์ประกอบความผิดที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับความผิดตามมาตรา 215 และมาตรา 216 จึงเป็นความผิดแยกต่างหากอีกกระทงหนึ่ง

คำพิพากษา

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน โดยให้เรียกโจทก์ทั้งสองสำนวนว่า โจทก์ เรียกจำเลยทั้งสามในสำนวนแรกว่า จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 และเรียกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ในสำนวนหลังว่า จำเลยที่ 4 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 ตามลำดับ โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องจำเลยทั้งสองสำนวนขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83, 91, 138 วรรคสอง, 140 วรรคแรก, 215, 216, 297, 298 ลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83, 91, 138 วรรคสอง, 215, 216 ริกของกลางตามบัญชีของกลาง และนับโทษจำเลยที่ 4 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น นับโทษจำเลยที่ 5 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) และคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.177/2551 ของศาลชั้นต้น นับโทษจำเลยที่ 6 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น และนับโทษจำเลยที่ 7 ต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.2542/2553 อ.4339/2553 อ.757/2554 อ.4958/2554 อ.2884/2556 (ที่รวมพิจารณาคดีทั้ง 5 สำนวนเข้าด้วยกัน) ของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งเจ็ดให้การปฏิเสธ แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้ลงโทษต่อ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง, 140 วรรคแรก, 297 (8), 298 จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 84, 215 วรรคแรก วรรคสาม, 216 การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นความผิดหลายกรรม

ต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยใช้อาวุธ โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป กับฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบาท ให้ลงโทษฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 4 ปี ฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองโดยเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 3 ปี ฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้ผู้ที่มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิก จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 2 ปี และฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 1 ปี 6 เดือน ทางพิจารณาของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา นับเป็นเหตุบรรเทาโทษ เห็นควรลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 หนึ่งในสาม คงจำคุกจำเลยที่ 1 ฐานทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส จำคุก 2 ปี 8 เดือน คงจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองโดยเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการ จำคุกคนละ 2 ปี ฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้ผู้ที่มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิก จำคุกคนละ 1 ปี 4 เดือน และฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกคนละ 1 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 4 ปี 4 เดือน สำหรับคำขอให้ปรับโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ต่อจากคดีอื่นนั้น ปรากฏว่าคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.4977/2555 ที่ต่อมาศาลมีคำพิพากษาเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.2763/2558 โดยพิพากษาจำคุก แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี และคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.177/2551 ต่อมาศาลมีคำพิพากษาเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.2352/2557 โดยพิพากษาจำคุก แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปีเช่นกัน ส่วนคดีอื่นยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา จึงไม่อาจปรับโทษต่อไปได้ รับทรัพย์สินของกลางรายการที่ 1 ถึง 26 ที่ 31 ถึง 41 ตามบัญชีทรัพย์สินของกลางท้ายฟ้อง ส่วนทรัพย์สินของกลางรายการที่ 27 ถึง 30 ให้คืนแก่เจ้าของ ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 คำขอและข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย จำคุกคนละ 1 ปี และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรก วรรคสาม และมาตรา 216 ประกอบมาตรา 83 เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบาท ให้ลงโทษตามมาตรา 215 วรรคสาม ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกคนละ 3 ปี รวมจำคุกคนละ 4 ปี ลดโทษให้หนึ่งในสามแล้ว คงจำคุกจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 คนละ 2 ปี 8 เดือน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกา วินิจฉัยว่า คดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ทุกข้อหา จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

และศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 ไม่มีความผิดฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 และไม่มีความผิดฐานเมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มั่วสุมเพื่อ กระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้เลิกไปแล้วไม่เลิกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 216 โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 และมาตรา 216 จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ระหว่างฎีกา จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ 19 กันยายน 2562 ขอให้การรับสารภาพในชั้นฎีกาและขอให้ลงโทษสถาน เบาขึ้น เห็นว่า การที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เพื่อยื่นคำร้องขอให้การรับสารภาพในชั้นฎีกาถือเป็นการขอ แก้ไขคำให้การจากที่ให้การปฏิเสธเป็นรับสารภาพจึงไม่อาจกระทำได้เพราะการขอแก้ไขคำให้การ จะต้องกระทำก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163 วรรคสอง และไม่อาจถือว่าการที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ยื่นคำร้องนี้เป็นการยื่นคำร้องขอแก้ไข เพิ่มเติมฎีกาด้วยการสละประเด็นเพราะพ้นกำหนดระยะเวลาฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 216 แล้ว จึงเห็นควรวินิจฉัยตามประเด็นที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาไว้ ต่อไป ปัญหาว่าวันเกิดเหตุจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เข้าร่วมชุมนุมอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายตาม คำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองหรือไม่ เห็นว่า การเข้าร่วมชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ ชุมนุมในช่วงก่อนวันเกิดเหตุด้วยการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นคัดค้านการยึดอำนาจการปกครอง แผ่นดินหรือเรียกร้องให้คืนอำนาจอธิปไตยแก่ประชาชนหรือเรียกร้องให้บริหารจัดการเลือกตั้งตาม ระบอบประชาธิปไตยโดยเร็ว โดยไม่มีการใช้กำลังประทุษร้ายและไม่มีความรุนแรงใดๆ เกิดขึ้น ย่อมถือเป็นการชุมนุมโดยสงบในทางที่ดีและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่การชุมนุมใน วันเกิดเหตุตามคำเบิกความของพยานโจทก์และตามเอกสารถอดเทปคำปราศรัยที่วินิจฉัย เป็นลำดับมา เป็นลักษณะของการชุมนุมในทางตรงกันข้าม การกระทำของจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 จึงเป็นการชุมนุมมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปโดยใช้กำลังประทุษร้ายและฝ่าฝืนต่อกฎหมายอันเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรก สำหรับจำเลยที่ 6 นั้น แม้ว่าขณะ เกิดเหตุจำเลยที่ 6 จะไม่ได้อยู่ในพื้นที่บริเวณสะพานมัฆวานรังสรรค์ก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงข้อที่ จำเลยที่ 6 กับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 มีเจตจำนงร่วมกันที่จะไปชุมนุมปราศรัยที่บริเวณหน้า บ้านพักพลเอกเปรม ตามคำเบิกความของจำเลยที่ 6 แล้ว เห็นได้ว่าจำเลยที่ 6 กับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 มีพฤติการณ์ร่วมคบคิดวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำด้วยการให้จำเลยที่ 6 นำผู้ชุมนุม บางส่วนไปที่ริมคลองผดุงกรุงเกษมใกล้แยกสี่เสาเทเวศร์เพื่อตัดกรอให้จำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 นำผู้ ชุมนุมขบวนใหญ่ตามไปสมทบ รูปคดีจึงต้องถือว่าจำเลยที่ 6 อยู่ในฐานะเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 ในลักษณะที่จำเลยทั้งหลายดังกล่าวต่างยอมรับเอาการกระทำใดๆ ของจำเลยอื่นใน วันเกิดเหตุว่าเป็นเสมือนการกระทำของตนเองทุกขั้นตอน ฉะนั้น ในเบื้องต้น จำเลยที่ 6 จึง มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรกเช่นเดียวกับจำเลยที่ 4 ที่ 5 และที่ 7 และเนื่องจากจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีบทบาทสำคัญในการร่วมคบคิดและนำพาผู้ชุมนุมจำนวนมาก เดินขบวนออกจากท้องสนามหลวงไปยังบ้านพักพลเอกเปรม โดยเป็นผู้กำหนดเส้นทางการเคลื่อน ขบวน ทั้งร่วมกันปราศรัยปลุกกระดมผู้ชุมนุมให้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจด้วยการใช้กำลัง ฝ่าจุดสกัดผลักดันแถวของเจ้าพนักงานตำรวจกับรื้อถอนอุปกรณ์เครื่องกีดขวางต่างๆ ของ เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งผู้ชุมนุมก็ได้เคลื่อนขบวนและดำเนินการใช้กำลังประทุษร้ายไปตามแผนการ และคำปราศรัยของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 อย่างพร้อมเพรียงกันทุกประการ การทำหน้าที่เป็นแกนนำผู้

ชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ในลักษณะเช่นนี้จึงมิใช่เป็นการกระทำไปด้วยจิตอาสาที่มีฐานะหรือมีอุดมการณ์ทางการเมืองเช่นเดียวกับผู้ชุมนุมโดยทั่วไปดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา แต่เป็นการทำหน้าที่บ่งการในรูปแบบของการเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการให้ผู้ชุมนุมละเมิดต่อกฎหมายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคสาม ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมไปปักหลักชุมนุมปราศรัยที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมแล้ว จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้กระทำความผิดต่อกฎหมายเพิ่มเติมอีกหรือไม่ประการใด เห็นว่ารูปแบบการชุมนุมของผู้ชุมนุมในช่วงระยะเวลากระชั้นชิดก่อนที่เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้วิธีการเข้าจับกุมแกนนำและสลายการชุมนุม มิใช่เป็นลักษณะของการชุมนุมโดยสงบ แต่เป็นการชุมนุมมั่วสุมโดยผิดกฎหมาย และในระหว่างนี้แกนนำได้ปราศรัยปลุกเร้ากระตุ้นผู้ชุมนุมเป็นระยะๆ ไม่ให้ละเลิกการชุมนุมและอยู่ต่อสู้อุต้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ดังจะเห็นได้จากจำเลยที่ 5 ปราศรัยหลายตอน ว่า “แล้วเรียนพี่น้องอีกครั้งนะครับว่า ขณะนี้มีนายทหารกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งประชุมกันอยู่ แนวคิดส่วนใหญ่ในที่ประชุมกำลังจะดำเนินการใช้กำลังกับผู้ชุมนุม พี่น้องที่เคารพ ที่เขากำลังคิดกันนั้น ก็คือจะหาจังหวะโอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการจะเข้าสลายการชุมนุมและจับกุมแกนนำที่อยู่บนรถปราศรัยคันนี้” “แล้วขณะนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งพูดคุยกันกับเราอยู่เมื่อสักครู่ ก็ได้ถูกเรียกเข้าไปเข้าแถวตบเท้าแล้วก็รับโล่พร้อมกับไม้กระบองเป็นอาวุธประจำกายเรียบร้อยแล้ว จึงขอถามมติหัวใจพี่น้องว่าเมื่อเขาเตรียมการ เมื่อเขาแสดงอาการเช่นนี้ เราจะเลิกชุมนุมตอนนี้ได้มั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบไม่ได้ จำเลยที่ 5 พูดต่อว่า เลิกดีมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบ ไม่ได้ จำเลยที่ 5 พูดอีกว่า อยู่ต่อมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบว่า อยู่ จำเลยที่ 5 ถามย้ำว่า ถอยมั้ยครับ ผู้ชุมนุมตอบ ไม่ถอย” ซึ่งการปราศรัยของจำเลยที่ 5 ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแกนนำมีเจตนาให้ผู้ชุมนุมปักหลักเผชิญหน้ากับเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งๆ ที่ย่อมคาดหมายได้ว่าผู้ชุมนุมกับเจ้าพนักงานตำรวจอยู่ในภาวะสุมเสี่ยงที่จะเกิดการปะทะกันได้โดยง่าย ฉะนั้น การที่เจ้าพนักงานตำรวจตัดสินใจในช่วงเวลานั้นเพื่อจะเข้าจับกุมเฉพาะแกนนำที่กระทำความผิดซึ่งหน้า จึงนับว่าเหมาะสมแก่สถานการณ์และถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อเหตุทำร้ายผู้ชุมนุมก่อน ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกา นอกจากนี้ จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้นำขบวนผู้ชุมนุมไปเปิดการชุมนุมปราศรัยโจมตีพลเอกเปรมหลายชั่วโมงที่หน้าบ้านพักพลเอกเปรมอันเป็นผลสำเร็จในระดับหนึ่งแล้วจึงควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ชุมนุมเป็นหลัก และมีหนทางหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความวุ่นวายในพื้นที่ที่เกิดเหตุได้ด้วยการประกาศยุติการชุมนุมที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้วเคลื่อนขบวนกลับไปยังท้องสนามหลวง แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มิได้กระทำ ครั้นเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจะเข้าไปจับกุมแกนนำโดยตั้งแถวถือเพียงโล่ดันเข้าไปก็ถูกผู้ชุมนุมผนีกกำลังกันต่อสู้ขัดขวาง โดยใช้ไม้ดันโล่และตีโล่ของเจ้าพนักงานตำรวจกับใช้ก้อนอิฐตัวหนอน ไม้ กระถางต้นไม้ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกและวัตถุสิ่งของอื่นๆ ขว้างทำลายทรัพย์สินของทางราชการและขว้างเข้าใส่เจ้าพนักงานตำรวจ ได้รับบาดเจ็บจนต้องล่าถอยออกมาถึง 3 ครั้ง ทำให้เจ้าพนักงานตำรวจจำเป็นต้องใช้ขั้นตอนสุดท้ายสลายการชุมนุมโดยใช้กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุมโดยในระหว่างที่ผู้ชุมนุมเข้าขัดขวางการจับกุมแกนนำของเจ้าพนักงานตำรวจ จำเลยที่ 5 ซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการผู้ชุมนุมและเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 4 ที่ 6 และที่ 7 ได้ปราศรัยอีกตอนหนึ่ง ว่า “พี่น้องไม่ต้องกลัว อย่าไปกังวล อย่าไปยี้หระอะไร ถ้ามันเข้ามาอีกก็ทุบมันอีก ถ้ามันเข้ามาอีกก็สู้กันเลย” อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีเจตนาปลุกกระดมและยุยงผู้ชุมนุมให้กระทำการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งเป็นการกระทำความผิดในฐาน

เป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดมิใช่ตัวการ ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาจึงแตกต่างกับคำฟ้องในสาระสำคัญ ย่อมลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ในความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสอง ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาแต่อย่างไรก็ตาม การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการให้การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ชุมนุมก่อนหรือขณะกระทำความผิด จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ชุมนุมกระทำความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ซึ่งศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ได้ ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาต่อไปว่า คำปราศรัยของจำเลยที่ 5 ในตอนที่ว่าถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาอีกก็ให้ทุบ มิใช่เป็นคำปราศรัยยั่วให้ผู้ชุมนุมต่อสู้เจ้าพนักงานตำรวจ แต่เป็นการบอกผู้ชุมนุมให้ป้องกันตัวเองและปกป้องข้อเรียกร้องตามสิทธิอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อีกทั้งผู้ชุมนุมได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและเหมาะสมแก่กรณี ผู้ชุมนุมจึงไม่มีความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานและเป็นผลให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนนั้น เห็นว่า หลังจากจำเลยที่ 5 ได้ปราศรัยดังกล่าวแล้วในระยะเวลาต่อเนื่องกันนั้นเอง จำเลยที่ 7 ก็ปราศรัยส้าทักผู้ชุมนุมเพิ่มเติมว่า “ดันเข้าไปๆ สู้เข้าไปๆ ดันเข้าไป ดันเข้าไป” จากนั้นก็เกิดเหตุชุมนุมปะทะกันระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจกับผู้ชุมนุม อันเป็นข้อชี้ชัดว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ปราศรัยปลุกปั่นผู้ชุมนุมให้ใช้กำลังต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้าจับกุมแกนนำได้ ซึ่งหลังจากมีการสลายการชุมนุมแล้ว ข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่า จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และแกนนำทุกคนไม่ได้ถูกจับกุมและไม่ได้รับบาดเจ็บในประการใดๆ และเนื่องจากการชุมนุมของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมเป็นการชุมนุมที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายมาตั้งแต่แรก เจ้าพนักงานตำรวจจึงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะระงับยับยั้งการชุมนุม โดยจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมไม่อาจยกเอาสิทธิป้องกันตนเองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 มาใช้อ้างเพื่อให้หลุดพ้นจากความผิดได้ ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาอีกว่า เจ้าพนักงานตำรวจสลายการชุมนุมโดยไม่แจ้งให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 และผู้ชุมนุมทราบก่อนและใช้วิธีสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรงเกินขอบเขตของกฎหมาย โดยมีการใช้โล่ กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุม ผู้ชุมนุมจึงมีสิทธิที่จะป้องกันการทำร้ายของเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งการป้องกันตัวของผู้ชุมนุมก็ไม่มีการใช้อาวุธ แต่เอาวัตถุสิ่งของที่หาได้จากที่เกิดเหตุขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจ โดยหากเจ้าพนักงานตำรวจไม่สลายการชุมนุมก็จะไม่เกิดเหตุปะทะกันและไม่เกิดความวุ่นวายตามคำยืนยันของผู้สื่อข่าวพยานโจทก์ซึ่งสอดคล้องกับข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 การกระทำของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงไม่เป็นความผิดตามกฎหมายนั้น เห็นว่า ในระหว่างที่ฝ่ายผู้ชุมนุมจำนวนมากร่วมกันใช้ก้อนอิฐตัวหนอนและวัตถุสิ่งของอื่นๆ ระดมขว้างปาเข้าใส่ฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจที่พยายามเข้าจับกุมแกนนำผู้ชุมนุมจนฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจต้องล่าถอยออกมาถึง 3 ครั้งนั้น ย่อมมีความโกลาหลเกิดขึ้นในหมู่คนทั้งสองฝ่ายและทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองมีแนวโน้มที่จะเพิ่มระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากปล่อยเวลาให้เนิ่นนานเข้าไปจะยากแก่การแก้ไขควบคุมให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้โดยเร็ว ดังนี้ การที่เจ้าพนักงานตำรวจตัดสินใจเข้าสลายการชุมนุมด้วยการใช้กระบอง แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยแก่ผู้ชุมนุม จึงนับเป็นเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งที่ต้องกระทำโดยรีบด่วนโดยไม่มีความจำเป็นต้องแจ้งหรือประกาศให้แกนนำและผู้ชุมนุมทราบล่วงหน้า และแม้เจ้าพนักงานตำรวจจะไม่ได้แจ้งสลายการชุมนุมไว้

ล่วงหน้า แต่จำเลยที่ 5 ได้ปราศรัยบอกผู้ชุมนุมไว้ในตอนต้นแล้วว่า เจ้าพนักงานตำรวจกำลังหาจังหวะโอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการจะเข้าสลายการชุมนุมและจับกุมแกนนำที่อยู่บนรถปราศรัย จึงเห็นได้ว่าจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 มีเวลาและมีทางเลือกที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ชุมนุมถูกสลายการชุมนุมได้ แต่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ก็เลือกที่จะให้ผู้ชุมนุมซึ่งอยู่รายล้อมรอบตัวแกนนำเข้าเสี่ยงภัยรับการสลายการชุมนุมของเจ้าพนักงานตำรวจ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงวิธีการเข้าสลายการชุมนุมด้วยการใช้กระบอกแก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทยโดยไม่มีการใช้กระสุนยาง กระสุนจริง หรือวัตถุระเบิดและไม่ทำให้ผู้ชุมนุมถึงแก่ความตายแล้ว ก็นับว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่ได้เข้าสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุ ดังที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 กล่าวอ้าง ประกอบกับพยานโจทก์ผู้สื่อข่าวประจำสถานีโทรทัศน์เดอะเนชั่นและช่างภาพประจำสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ซึ่งเป็นพยานคนกลางที่น่าเชื่อถือได้เบิกความและให้การมีสาระสำคัญว่า เหตุแห่งการใช้ความรุนแรงเริ่มขึ้นจากฝ่ายผู้ชุมนุมมีความรู้สึกโกรธแค้นเจ้าพนักงานตำรวจตามคำปราศรัยปลุกระดมของแกนนำและเจ้าพนักงานตำรวจเพียงแต่ถือโล่ป้องกันตัวกับยืนรับการขว้างปาวัตถุสิ่งของจากผู้ชุมนุมอย่างเดียวโดยไม่ได้อัดฉีดน้ำจากนั้นเหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายจนต้องมีการสลายการชุมนุม ซึ่งจะเห็นได้ว่า มูลเหตุของการเข้าสลายการชุมนุมจนมีเหตุปะทะกันเกิดจากการตัดสินใจผิดพลาดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ที่ตัดสินใจนำขบวนผู้ชุมนุมไปมั่วสุมใช้กำลังประทุษร้ายที่บริเวณหน้าบ้านพักพลเอกเปรมและที่ตั้งซึ่งชุมนุมยืดเยื้อเรื่อยไปจนกว่าจะได้รับชัยชนะตามความต้องการของจำเลยที่ 4 และที่ 7 แม้การต่อสู้ขัดขวางของผู้ชุมนุมจะไม่มี การนำอาวุธโดยสภาพมาใช้ แต่เมื่อผู้ชุมนุมไม่อาจอ้างสิทธิป้องกันตนเองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ได้ จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจของผู้ชุมนุมจึงมีความผิดฐานนี้นอกจากความผิดตามมาตรา 215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216 ที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาในประการต่อไปว่า การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215, 216 และ 138 วรรคสอง เป็นการกระทำความผิดโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ คัดค้านต่อต้านการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ศาลจึงลงโทษจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ได้เพียงกระทงเดียวนั้น เห็นว่า การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216 เป็นความผิดเกี่ยวกับการมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น และเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกการมั่วสุมดังกล่าว แล้วไม่เลิก ซึ่งจะเห็นได้ว่าความผิดทั้งสองมาตรานี้เป็นความผิดที่มีการกระทำต่อเนื่องเชื่อมโยงกันในคราวเดียว จึงเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา 215 วรรคสาม ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงกระทงเดียวยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ส่วนการกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 138 วรรคสอง ประกอบมาตรา 86 นั้น เป็นการกระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานที่เกิดขึ้นในภายหลัง ทั้งมีองค์ประกอบความผิดที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา 215 วรรคแรก วรรคสามและมาตรา 216 แต่อย่างใด ความผิดตามมาตรา 138 วรรคสองประกอบมาตรา 86 จึงเป็นความผิดแยกต่างหากอีกกระทงหนึ่ง ต่อไปที่จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ฎีกาในประการสุดท้ายขอให้ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษนั้น เห็นว่า การกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 เป็นลักษณะของการเตรียม

การวางแผนไว้ล่วงหน้าในการนำมวลชนจำนวนมากไปมั่วสุมใช้กำลังประทุษร้าย ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ ฝ่าฝืนคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจและต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตำรวจในการปฏิบัติการตามหน้าที่จนเกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและเจ้าพนักงานตำรวจเป็นเหตุให้ทั้งสองฝ่ายได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก อันเป็นการสร้างความวุ่นวายปั่นป่วนและทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดของจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 จึงเป็นเรื่องร้ายแรง ไม่มีเหตุสมควรรอกการลงโทษ ประกอบกับศาลอุทธรณ์ลดโทษทุกกระทงให้จำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 โดยลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละคนมีกำหนดคนละ 2 ปี 8 เดือน ซึ่งนับว่าเป็นการลงโทษในสถานเบาและเหมาะสมแก่รูปคดีแล้ว ไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยความผิดของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 แล้วมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งหลายมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 7 ทุกข้อฟังไม่ขึ้นพิพากษายืน

องค์คณะ

ภานุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ · ภาวนา สุคันธวิช · วินัย เรืองศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/757-758/2562>